Q. D. B. V.

DISPUTATIO
Ad LIGURINI VII. 100.
De
HENRICO LEONE

habita

PRÆSIDE

CONRADO SAMUELE SCHURZ-FLEISCH, Prof. Publ. h. t. Ord. Philoſ.

DECANO.

Reſpondente

M. HENRICO SCHMJDT/

Clauſthalenſi Cheruſco.

Ad d. XXIV. Decembr.

in Auditorio majori.

WITTEBERGÆ,

Literis MATTHÆI HENCKELII, Acad. Typogr.

ANNO M DC LXXV.

Digitized by Google

Digitized by Google

GUntherus, cujus opus cum auctore confundit Baronius, cujusqve de patriâ multi perperam exiſtimant, decepti titulo operis, *Saxonis* nomen & metri legibus, & hiſtoriæ convenienter extulit, ſi non Græcâ lectione, qvæ tunc Germanis ignota erat, Ptolomæi, ubi & primò illud invenitur, & unde ejus pronunciandi ratio indubitata deſumitur, tamen imitatione Claudiani conſtare potuit, qvippe ex qvo aliqvid hujuſmodi expresſiſſe videri poteſt, & conſectando ſcriptores pro captu optimos, ornare voluiſſe utcunqve has literas, novoqve exemplo apud Germanos expolire. Qvod cur anonymus Paderbornenſis * non perinde fecerit, condonandum eſt ſimplicita-

* Eqvidem huic, ſi forte à profanis & non Chriſtianis Poëtis abhorruit, ante oculos Epiſcopus Arvernorum Cajus Sollius Apollinaris Sidonius, medii ævi ſcriptoribus cumprimis notus atqve familiaris, Radevico etiam lectus, *lib. 2. cap. 76.* qvi etſi alioqvi Latinitatis non optimæ ſit auctor, & vixerit ſeculo barbaricis migrationibus corrupto, tamen ſervat metri leges, dum ſcribit: *Qvin & Aremoricus piratam Saxona tractus, &c.* Cui lucem affundit *Procop. Goth. I. cum qvo conf. Jo. Tilius de reb. Gall. lib. 1. pag. 5. Aub. Miræus Annal. Belg. pag. 70. De piratica Saxonum conſentiunt Oroſius, Eutropius, aliiqve.*

Digitized by Google

ti ævi Carolovingici, qvo non pari ſtudio induſtriaqve in hac diſciplina eſt deſudatum, ſciuntqve Viri docti & intelligentes, Ludovicum Pium nimia pietatis affectatione â ſcriptoribus emendatisſimis Romanorum ſeſe revocaſſe ad ſimilitudinem rudis atqve impoliti ſeculi, qvòd vereretur, ne ex illorum lectione religio detrimentum caperet. Diſertè Theganus Chorepiſcopus cap. 19. *Poëtica carmina gentilia, qvæ in juventute didicerat, reſpuit, nec legere, nec audire, nec docere voluit.* Qvanqvam is haud difficulter recordari poterat, ſanxiſſe patrem Carolum, ut utraqve lingva Græca & Latina, ad qvam non planè nihil doctrinæ Poëtarum conferunt, doceretur, qvod ſine egregiis auctoribus, qvos cumprimis monaſteria Benedictina poſteritati conſervarunt, nemo temere voluit, nemo rectè unqvam potuit. Verba Diplomatis Eccleſiæ Oſnabrugenſi, primæ literarum in Saxonia matri anno poſt natum Chriſtum octingenteſimo qvarto conceſſi hæc ſunt, qvatenus ad meum inſtitutum pertinent. *Statuimus, qvia in eodem loco* (Oſnabrugæ urbe tranſveſeranæ Saxoniæ) *grecas & latinas ſcolas*

(qvæ

Digitized by Google

(qvæ ſcriptio, qvale id ævum fuerit, arguit) *in perpetuum manere ordinavimus, & nunqvam Clericos utriusq; lingvæ gnaros ibidem deeſſe, in Dei miſericordia confidimus.*

2. Mox, qvem intelligat Guntherus, deſcriptione Henrici Guelfi indicat, Principis ſtirpe majorum pariter & fama opum fortitudinisqve maximi, & Bavariæ Saxoniæqve Ducis, propter facta dudum poſteris traditi, omniumqve ore celebrati. Cujus inter laudes præcipuum eſt, qvòd Leonis nomine auctus ornatusqve fuit: qvod undenam acciderit, & qvæ ejus occaſio cauſaqve fuerit, non uno modo narratum eſt. Multi â fabula repetunt, qvam doctè refellit *Albertus Cranzius Saxoniæ lib. 6. c. 34.* Ego ab imagine Leonis, qvam in gentilitiis inſignibus uſurpavit, poſtqvam Fridericum Ænobarbum infeſtum ſibi habuit, adverſamqve fortunam ejus inclementi edicto expertus, in Angliam diſceſſit, atqve inde aſportato Leonum inſigni rediit. Id confirmat numus ex longinqvitate illorum temporum allatus, in qvo & nomen Henrici, & Leonis effigies eſt inciſa. * Non aliter exiſtimavit Cranzius, vereq; pro-

* Leonis effigië qvoq; pro inſigni Imperii civilis, ſive ut hodie loqvimur, territorialis Brunſvigæ, veteris patrimonii Guelfici, in qvod anno M DCLXXI. poſtliminiò redacta eſt, civitatis habuit, ut colligitur *ex Abb. Stadenſi an. 1166.* Præter qvod Lubecæ, etiam qvo illo tempore in ditione Guelforum erat, inſtituit numariam officinã, commerciis, mari Balthico anno M C LX. aperto, peridoneam. *V. Helmold. Chr. Slav. lib. 1. cap. 85.* & conf. Arnold. Lubecenſis lib. 3. Chron. Slav. cap. 5.

prodidit, Henricum ad diſtingvenda armorum inſignia Leonem ex Anglia adduxiſſe, *Sax. lib. 2. c.24. Henr. Meibom. in aurea bulla Andronici p. 211. Gabriel Bucelinus, qvi magnam laudem promeritus eſt ſcribendis Guelforum rebus, in hiſtoria Agilolfingica p. 414. ſeq. Johannes Baptiſta Pigna in hiſtoria Ateſtina, præſtanti ſanè opere ac luculento, in qvo cum præclarè tradit de Ateſtinis, tum de Guelfis, qvippe ab illa ſtirpe ortis, lib. 2. ſeq.* Qvod argumento ſit, Henricum in laude poſuiſſe hoc nomen, atqve illo ipſo poſteris teſtatum reliqviſſe, talem eſſe virtutem ſuam, qvæ neqve ulla calamitate, neqve rebus adverſis frangeretur, jamqve multis & magnis rebus ſpectata cognitaqve eſſet. Propterea eum cupido incesſit urbis condendæ & â nomine ſuo appellandæ, ut omnes intelligerent, hoc qvoqve monumento propagare memoriam ad poſteros, & gloriam nominis pariter ac potentiam tueri munireqve voluiſſe. Diſertè Helmoldus. *Tunc ædificavit Dux civitatem novam ſuper flumen VVochenicze, non longè â Lubike, in terra Racesburg, cœpitq; ædificare & communire. Et appellavit civitatem de ſuo no-*

mine

mine Levvenſtatt, qvod dicitur, Leonis civitas, lib.1. Chron. Slav. cap. 85. Cujus magni excelſiqve nominis memoriam etiamnum conſervare Lovvenburgum, rentur *Melch. Nebel. in Chronographia, Johannes Theodorus Sprenger in lucerna pag. 356.* Contra qvos nolo eqvidem contendere, illud tamen diſſimulare non poſſum, ſcriptores veteres, qvorum auctoritas apud me valet, ejus originem non Henrico Guelfo Saxoni, ſed Bernhardo Aſcanio Saxoni acceptam ferre. In qvam ſententiam *Arnoldus Lubecenſis Chron. Slavor. lib. 3. cap. 1. hæc ſcripſit. Dux Bernhardus in ipſo tempore cœpit ædificare Lovvenburg ſuper littus Albiæ ad Orientalem plagam Erteneburg.* Qvod ex eo repetit Albertus Cranzius *Saxon. lib. 6. cap. 44.* Etſi autem primordia ſumtorum â Leone inſignium ab Henrico, cui inde additum cognomen eſt, meritò cepi, tamen haud neſcio reperiri, qvi ad Henricum ſuperbum, ejus Patrem referunt, nullo autem veræ antiqvitatis documento, qvod hic valeat, ut tale qvid perſvadeatur. Illud verò omninò eſt memorabile, qvod tradit Methodius, jam ſuâ qvoqve ætate Saxones

Leo-

prodidit, Henricum ad diſtingvenda armorum inſignia Leonem ex Anglia adduxiſſe, *Sax. lib. 2. c. 24. Henr. Meibom. in aurea bulla Andronici p. 211. Gabriel Bucelinus, qvi magnam laudem promeritus eſt ſcribendis Guelforum rebus, in hiſtoria Agilolfingica p. 414. ſeq. Johannes Baptiſta Pigna in hiſtoria Ateſtina, præſtanti ſanè opere ac luculento, in qvo cum præclarè tradit de Ateſtinis, tum de Guelfis, qvippe ab illa ſtirpe ortis, lib. 2. ſeq.* Qvod argumento ſit, Henricum in laude poſuiſſe hoc nomen, atqve illo ipſo poſteris teſtatum reliqviſſe, talem eſſe virtutem ſuam, qvæ neqve ulla calamitate, neqve rebus adverſis frangeretur, jamqve multis & magnis rebus ſpectata cognitaqve eſſet. Propterea eum cupido inceſſit urbis condendæ & â nomine ſuo appellandæ, ut omnes intelligerent, hoc qvoqve monumento propagare memoriam ad poſteros, & gloriam nominis pariter ac potentiam tueri muniréqve voluiſſe. Diſertè Helmoldus. *Tunc ædificavit Dux civitatem novam ſuper flumen VVocbenicze, non longè â Lubike, in terra Racesburg, cœpitq; ædificare & communire. Et appellavit civitatem de ſuo nomine*

mine Levvenſtatt, qvod dicitur, Leonis civitas, lib. 1. Chron. Slav. cap. 85. Cujus magni excelſiqve nominis memoriam etiamnum conſervare Lovvenburgum, rentur *Melch. Nebel. in Chronographia, Johannes Theodorus Sprenger in lucerna pag. 356.* Contra qvos nolo eqvidem contendere, illud tamen diſſimulare non poſſum, ſcriptores veteres, qvorum auctoritas apud me valet, ejus originem non Henrico Guelfo Saxoni, ſed Bernhardo Aſcanio Saxoni acceptam ferre. In qvam ſententiam *Arnoldus Lubecenſis Chron. Slavor. lib. 3. cap. 1. hæc ſcripſit. Dux Bernhardus in ipſo tempore cœpit ædificare Lovvenburg ſuper littus Albiæ ad Orientalem plagam Erteneburg.* Qvod ex eo repetit Albertus Cranzius *Saxon. lib. 6. cap. 44.* Etſi autem primordia ſumtorum â Leone inſignium ab Henrico, cui inde additum cognomen eſt, meritò cepi, tamen haud neſcio reperiri, qvi ad Henricum ſuperbum, ejus Patrem referunt, nullo autem veræ antiqvitatis documento, qvod hic valeat, ut tale qvid perſvadeatur. Illud verò omninò eſt memorabile, qvod tradit Methodius, jam ſuâ qvoqve ætate Saxones

Leo-

Leonis imaginem in numis circumtuliſſe, *apud Iren. exeg. l. 2. cap. 25.*

3. Seqvitur, ut videam, qvas regiones complexus fuerit Henrici Leonis principatus. Sed eas ſigillatim non enumeravit Guntherus, nec pangendis verſibus tam aptè & rotundè enumerare potuit, neqve ex præſenti inſtituto neceſſe habuit, contentus deſcriptione *Noricæ telluris*, qvæ cum in ditione Leonis eſſet, tùm ampliſſimas provincias clientelasq; continebat. Ado Viennenſis Noricos interpretatur Bajoarios *Chron. an.* 866. * Otto Friſingenſis eundem ſanè Ducatum Noricum, qvem aliàs Bajoaricum extulit, ejusqve metropolin Ratisbonam, poſtea de poteſtate Ducum exemptam, qvàm Ducatus iſte Schirenſes cum Guelfis commutavit, *de geſtis Friderici I. lib. 2. cap. 28.* Neqve eo ſeciùs explicat Otto Sanblaſianus, & qvia Otto Friſingenſis anno cIↄ c LIX. ſcribere deſiit, ſimul tradit, qvemadmodum Ducatus Noricus, qvi unus inter totius Germaniæ Principatus facilè eſt antiqviſſimus, ad Ottonem Palatinum VVittelsbachium, origine Schirenſem, permiſſu beneficioqve Friderici Ænobarbi

* De Veteris Norici finibꝰ doctè commentati ſunt Marcus Velſerus in libris rerum Boicarum: Joh. Aventinus annal. Boj. l. 1. 2. Hier. Megiſerus Chr. Carinth. lib. 3. Ut nunc nil ex Ptolomæo afferam huc atqve addam. Ab Noricorū populo dictū eſt *caſtrum Noricum*, ſive Norimberga, *apud Otton. Friſing. l. 1. cap. 16.* Abbas Urſpergenſis *caſtellum Nurinberc.* appellavit, *An. 1105.* Qvod ùt mutaverit dominos ſuos, alibi dicetur.

barbi pervenerit, atqve adeò abalienatus à Guelfis, in externum jus poteſtatemqve redactus fuerit; *append. ad lib. 7. chron. Otton. Friſing. cap. 24. Abbas Urſpergenſis an. M C L X X V. Abbas Stadenſis an. M C LXXX. qvo ſententia proſcriptionis in Henricum lata eſt, Chronicon Reicherſpergenſe à Chriſtoph. Gevvoldo editum, & Chr. Lauterbergenſe an. eodem.* David Blondellus paulò alias init rationes, & numerat annum M C LXXXI. *genealog. Franc. p. 159.* * Perperam, ſive de ſententia, ſive de ſententiæ executione qvæſtio inſtituatur. Sententia enim qvando promulgata ſit, jam tum probavimus. Cætera res qvemadmodum acta fuerit, monumentis commendavit *Gerhardus Stederburgenſis in hiſtoria de Henrico Leone*, unde per ſe qvilibet intelligit, Fridericum Ænobarbum ejus opprimendi occaſionem qvæſiviſſe, & cum offerretur, libentisſimè arripuiſſe, cujus certè capitale odium, qvod in Guelfos effuderat, tandem in Conradini caput excidio Hohenſtauffiæ ſtirpis eſt vindicatum. *V. Thom. Fazellus de rebus*

* ibidem non rectè Angrivarios cum Angariis, ſive Angris confundit.

Sicu-

Digitized by Google

Siculis decad. poſt. lib. 8. cap. 3. Felinus Sandeus epit. de reg. Sicil. cap. 17. Leonard. Aretinus hiſt. Florent. lib. 3. Pandulph. hiſt. Neapol. lib. 4. Jo. Aventinus Annal. Boj. lib. 7. Martinus Cruſius annal. Suevic. lib. 2. part. 3. cap. 19.

4. Etſi verò Ænobarbus eam multò acerbiſſimam ſententiam dixit in conſilio Principum, qvod inde ab ultimis reipublicæ Germanicæ initiis ſanctisſimum fuit, tamen affirmavit Henricus, Imperatorem præter exempla majorum de ſe ſtatuiſſe atqve judicaſſe, ùt indicat *Arnoldus Lubecenſis, Chron. Slav. lib. 2. cap. 24.* Eodemqve inſtituto non multò poſt commemorat Ænobarbum, ut maximè ſignificationem dediſſet reſtituendi in dignitatem Henrici, tamen eum reſtituere, in animo non habuiſſe, ſive odio, ſive invidia erga Guelfos, *lib. eod. cap. ult. Chron. Bruns. H. Bunting. pag. 164.* Qvod cumprimis exaggeratur in hiſtoria Præſulis Stederburgenſis, qvi & conſiliorum Henrici conſcius, & actorum peritus fuit, & hujus rei cauſa legationem qvoq; ad Imperatorem obiit, qvi memoriæ tradidit, Ænobarbum benignè

Digitized by Google

nignè qvidem eſſe pollicitum, ſed nihilominùs mitigari non potuiſſe, ut propinqvo Principi gratiam ſuam confirmaret. Qvæ conſtantia aliàs bona & laudabilis fuit, * cum ſuam imperiiq; auctoritatem contra machinationes Pontificum tueretur, apud *Radevicum lib. 1. cap. 10. Gobelinum, & qvi ex eo narrat, Monachum Nusſienſem Chron. magn. Belg. p. 180.* Nunc tamen ea Henrico moleſta fuit atqve gravis, qvando qvid ſecum actum fuerat, in animo reputabat.

* Pontifici ſtudet Arnoldus, alioqvi verax & diligens ſcriptor, dum aſſeveratione ſua confirmat, Fridericum *excommunicationem meruiſſe*, de cetero *nullam regni ſui deminutionem pati voluiſſe, lib. 2. cap. 32.* Qvo animo etiam fuit, invicto ſanè & contra omnes molitiones firmo, Otto IV. Henrici Leonis, de qvo hic commentamur, filius, qvi inſtaurare collapſam imperii majeſtatem, & vindicare ejus jura omnibus modis allaboravit, *Chron. Lauterberg. Anno M CCXI.*

5. Verùm qvæ cauſa fuerit, cur imperatores Svevi Henricum Leonem tam acerbè inimiceqve inſectarentur, paulò diligentiùs hic eſt perqvirendum, qvùm fontes atqve capita diſſidiorum à me demonſtrantur. Ea autem dum

Digitized by Google

reputo mecum & cogito, venit in mentem Ottonis Friſingenſis, Friderici I. Imperatoris patrui,* & in curia ejus præclarè verſati, rerumqve ab eo geſtarum cumprimis periti, & ſocii interdum atqve adjutoris. Qvi ſincerè hæc talia expoſuit, & rectè monuit atqve graviter, Henricum ſuperbum Lotharii Saxonis Imp. cujus gener erat, cauſam pariter & odium ſuſcepiſſe, & cum pace frui poſſet ac ſecundis rebus, ſtudio ſoceri infeſtaſſe Hohenſtauffios, Saliqvorum proximè extinctorum, qvorum cum ultimo Henrico V. magnas ſimultates Lotharius habuit, cognatos atqve hæredes. Erat inter hos Fridericus Sveviæ Dux, Henrici ſuperbi affinis, cum qvo non conveniebat Lothario, qvòd ſciret, imperium ſuum graviter ferre Svevos, & contra ſe contendere ac cogitare, qvemadmodum auguſta dignitas Friderico Sveviæ Duci prærepta,† à Saxonibus rurſus ad

* Vid. epiſtola Friderici Ænobarbi ad ipſummet Ottonem Friſingæ Epiſcopum perſcripta, & hiſtoriæ de geſtis Friderici I. inſerta, *lib. 2. cap. 30.* Monachus Nusſienſis ſtylo ſuo fratrem Imperatoris Conradi (curiæ diplomatumqve formulam imitaturus, regē duntaxat Romanorum dicere debuit) ex matre nominat: haud dubito, Conradi regis fratrem uterinum nominare voluiſſe, *magn. chron. Belg. an. 1138.* conf. *Chr. Reicherſp. an. 1155. Aub. Mir. annal. Belg. pag. 730.* Atqve id ſanè pro certo conceſſoqve omnes ſumunt, eum deſcendere ex ſtirpe Imperatorum Saliqvorum, ſive ut loqvitur Urſpergenſis, *ex generatione Henricorum.* Cui, imperante Maximiliano I. Cæſare, tantus honor eſt habitus, ut præſente eo in divos referretur, *Martin. Cruſius Annal. Suev. part. 2. lib. 9. pag. 365. & part. ead. lib. 10. pag. 412.*

† Vid. Abb. Stadenſis *an. 1126.* Friderici Ducis, qvi ante prenſabat imperii dignita-

dignitatem, qvàm obtineret Lotharius Saxo, *frater fuit* Conradus III. cujus ambitus turbas excitavit, qvando partum Lothario auguſtum decus eripere nitebatur. *Otto Friſing. l. 1. de geſt. Frid. I. cap. 16. & Chron. lib. 7. cap. 17.* Ea verò ſpe cum vivo Lothario fruſtraretur, tùm ipſo mortuo, & voti demùm compos factus, & Henrico Lotharii genero, vincentibus Francorum Svevorumqve ſuffragiis, eſt prælatus, apud eundem *lib. 1. de geſt. Frid. I. cap. 22. & Chron. lib. 7 cap. 22.* Hunc monachus Nuſſienſis appellat Lotharii æmulum, ac memorat propter neceſſitudinem Saliqvam (fuit enim Henrici Saliqvorum maſculæ ſtirpis ultimi ex ſorore nepos) Henrico ſuperbo, majori alioqvi potentia innixo, & propter contractum cum Gertrude Saxo-Supplinburgia matrimonium, par ex affinitate jus, niſi veniſſet in invidiam, adepto antepoſitum fuiſſe. Nam ſi diſceptatio ſtricti juris inſtituenda fuerat, neqve Conrado Hohenſtauffio, neqve Henrico Guelfo propter fœminas, qvæ nullum ſuccedendi jus, neqve in imperio Romano, neqve in regno Germaniæ unqvam habuerunt, neqve ad id acqvirendum per naturam ſui ſexus, qvi ſemper ab imperiis & regnis maſculinis, qvalia æterno fœdere juncta corpus Germano-Romanum continet, habiles naſcuntur. Qvod eò magis hic locum habet, qvia Germanorum imperium Romanum, de qvo victuris ad poſteritatem monumentis commentatus eſt Vir noſtrâ laude major *Hermannus Conringius*, in Henrico V. ſucceſsionem hæreditariam cum jure electionis jam diu ante commutaverat, fueratqve adeò in arbitrio Principum eligere, qvem eligendum è republica judicabant. Proinde ad laudem Lotharii pertinet, qvod de eo affirmat Friſingenſis, *Voto* (ſuffragio) *omnium* imperii Principum (nondum qvippe tunc electores inſtituti erant, atqve eam adeò ob cauſam Bucelinus Henricum ſuperbum & Leonem perperam Saxoniæ electores nominat *in hiſtoria Agilolfingica pag. 397. & part. 3 geneal. p. 41.*) *renitentem valde, ac reclamantem*, ad regnum (Germaniæ, cui ſupremum jus in Romam, & libera ac perpetua poteſtas eligendi Romæ dominos, qvi ideò imperatores auguſti Romanorum appellantur, eſt annexa) *tractum eſſe*: qvo eum purgat de ambitu, licet Abbas Stadenſis commemoret, ipſum ſeſe obtuliſſe, qvod certè etiam vitio caret, addatqve, paulò poſt operâ Moguntini Antiſtitis benevolentiam Prin-

Digitized by Google

cipum eſſe conciliatam, ut ſuffragiis eum ornarent, *an. 1126.* Alii pertimeſcendam ejus potentiam cauſati ſunt, *Friſing. l. 7. c. 22.* cujus tanta ſub illud tempus fama fuit, ut major titulus ipſi vulgò tribuatur, qvàm iſto ævo in Principem imperii conveniebat, apud *Franc. Iren. exeges. lib. 3. cap. 60.* Forma hæc eſt. *Henricus* (ab æmulis ſuperbus dictus) *Dei gratia* (hujus formulæ uſus ante eum invaluit, recteqve ſe habet, modò cætera æqvè rectè ſe habeant) *totius Saxoniæ* (atqvi ab ipſomet Lothario, priuſqvam Henricum ſibi generum conciliaverat, Comitatus Nordalbingiæ, qvi inſigniores Saxoniæ transalbinæ partes complectebatur, aliò delatus atqve Adolpho ſtirpis Schovvenburgicæ Comiti attributus fuit, qvod indicatur diplomate dato anno 1106. qvo Guelfi duntaxat erant Duces Noricorum, id eſt, Bajoariæ & Marchiones Orientales) *ac Bajoariæ* (ordo ſcribendi non ſervatur : ſive enim origo & antiqvitas Ducatuum Bajoariæ & Saxoniæ, ſive acqvirendi tempus, ſive ſtylus ipſorummet diplomatum conſideretur, non congruit iſta tituli ſcriptura cum ævo illo atqve uſu curiæ Guelficæ) *Rheni palatinus* (immò verò ſi ita legendum eſſet, cum adjectione, ut aliàs ſolet, efferri debuiſſet : Comes Palatinus Rheni, qvi titulus non ab Henrico Catuli filio, ſed ab Henrico ejus nepote eſt uſurpatus, poſteà autem eo extincto conceſſu beneficioqve Friderici II. ad Ludovicum Ottonis Wittelsbachii, in cujus laudes *Radevicus lib. 1. cap. 18.* effunditur, filium delatus, atqve ab ejus familiæ poſteris ad hunc diem uſqve retentus fuit) *Brunſvvigi, Lunenburgi, ac de Northem Comes* (at tunc nullus Brunſvvigæ & Luneburgi comitatus fuit. Etſi enim Otto ab Alberto Abbate vocatus eſt, *Dominus de Luneburg*, & paulò poſt *Dominus de Brunſvvig*, *Chron. an. 1227.* tamen nullum monumentum occurrit, in qvo is, aut ullus Saxo-Guelfus ſe Comitem Brunſvvigæ & Luneburgi ſcripſerit. Qvæ dominia Fridericus II. ultimus ex Hohenſtauffiis Imperator Auguſtus (Conradus IV. enim tantùm Rex Romanorum fuit) anno 1235. auxit ornavitqve honore Ducatuum Brunſvicenſis & Luneburgenſis, *Abb. Stadenſis an. alleg. Rud. Diepbold. geneal. hiſt. pag. 82.* Tabulæ integræ atqve inviolatæ ſuperſunt apud *H. Meibomium op. hiſt. pag. 503. ſeq.* Comitatus Northeimenſis eſt qvidem multò antiqviſſimus, fatente ipſo Irenico *exeg. lib. 3. cap. 62.* ſed non memini,

ad

Digitized by Google

ad diſtingvendum Ducum Guelforum titulum fuiſſe adhibitum) *omnium inter Albim ac Rhenum dominus* (latè eum imperaſſe, & hoc nomine gloriatum fuiſſe, refert Otto Friſingenſis *Chron. lib. 7. cap 23.* Credoq; ſanè his rebus factum, qvòd ſuperbus diceretur, ut qvi affirmare ſolitus eſſet, *regnare ſe à mari uſqve ad mare, id eſt, à Dania uſqve in Siciliam.* Similiter de ejus filio Henrico Leone tradit Joh. Aventinus, *à ſinu penè Hadriatico ad ſinum Codanum, Oceanumq; Germanicum* fines Ducatus ſui extendiſſe: *lib. 6. annal. Boj. pag. 516* Neuter tamen illorum tam vaſto titulo eſt uſus, qvippe qvòd ejuſmodi luxuria titulorum non fuit ex uſu illius ævi, ne qvidem inter Imperatores ac reges. Atqve ex dictis ſaltem intelligi poteſt, qvanta rerum commutatio ſeqvatur æmulationem potentium familiarum, qvæ & obeſſe ſibi & prodeſſe mutuò poſſunt. Tum verò iis exemplis ipſi etiam monentur Principes, ut cogitent incrementa ac deminutiones, & ſecundas adverſasqve res auctore Deo ſibi evenire, qvo animos ad pia juſtaqve imperia attendant, qvod ſeriæ & gravis Philoſophiæ caput qvoqve attingit *Friſingenſis Chron. lib 7. cap. 17. 23. & 24.* Præterea non tam magnitudine virium, qvàm charitate patriæ firmari patriam, & florere ſummas poteſtates. Demùm propter vitandas turbas utiliorem eſſe imperiis ſucceſſionem, qvàm electionem, qvod tantò magis olim ætate Henrici ſuperbi in republica Germanica locum habuit, qvia tunc jus eligendi imperatores ad omnes imperii Principes ſpectabat, qvi qvam ſæpe adverſus ſe contenderint ſuffragiisqve certaverint, triſtis ſuperiorum ſeculorum eventus docuit, fuitqve hæc omnino cauſa, cur imperio in electionem verſo, etiam poſt Henrici V. tempora aliqvid ex ſucceſſione, vel qvaſi relictum fuerit.

Svevos deferri poſſit. Qvod ne fieret, providebat Lotharius, retinendæ auguſtæ dignitatis, & in Guelfis, qvos Saxoniæ Duces creaverat, qvos-

Digitized by Google

qvoſqve connubio & amicitia ſibi junxerat, continuandæ cupidus, unde lites ortæ ſunt atqve æmulationes, qvibus cum reipublicæ, tùm familiis iſtis multò potentiſſimis magna pernicies eſt allata. V. *Friſingenſis lib. 1. de geſt. Frid. I. cap. 16. & 18.* ubi rem omnem declarat, & unde hujus diſcordiæ principia ducenda ſint, tradit. In eam ſententiam ſcribit Urſpergenſis, Henricum ſuperbum, mortuo ſocero,* ad Cæſaream dignitatem conſeqvendam omnia conſilia retuliſſe, & imperii inſignia retinuiſſe tantiſper, dum à Principibus conſuleretur in medium, & idonea ratio reperiretur eligendi ſucceſſoris, atqve ex-

citata

* In Saxonia cis-veſerana Lutheræ (Königs-Luther) monaſterio ab ſe ædificato, & poſt eum gener Henricus ibidem, tumulo eſt illatus, *Abbas Stadenſis an. 1137.* Friſing. *Chr. l. 7. c. 25.* Qvem vicum ab Auguſto hoc Imp. Ordinis Benedictini domicilio nobilitatum illuſtravit pugna Tillii cum Chriſtiano IV. commiſſa, *Thomas Carvæus epit. rer. Germ. an. 1626. Carolus Caraſa comment. de German. ſacr. reſtaurat. p. 304. edit. Francof.* Lotharii laudes *Petrus Diaconus Caſsnenſis* complexus eſt, ſinceré qvidem ac liberè, uſq; eò, ut illi in cauſa Pontificia Abrahamus Bzovius convitium dicat, *lib. XII. hiſt. Eccleſ. an 1131.* Qvi Norbertum inprimis adhibuit conſiliis, ac ſocio itineris in Italiam ſuſcepti uſus eſt, qvem poſt Archiepiſcopatui Magdeburgico impoſuit, Ordinis Præmonſtratenſium auctorem, *Urſperg an. 1126. Trittenhemius Chr. Hirſaugiens. an. 1127. Andreas Werner Chron. Magdeb. in Norbert. XIII. Archiep.* Qvi adeptus eſt à Pontifice primatis Germaniæ titulum, atqve ejus exuviæ Anno 1626. ſiniſtro, ut tunc multorum ſententia fuit, cui anno 1631. triſtis eventus fidem fecit, tranſportatæ ſunt Pragam, renitentibus verò ſacerdotibus & plebe, annuente contra Urbis Senatu, *Nic. Bellus Laur. Auſtr. part. 2. lib. 11. pag. 78. Ad. Brachel. an. 1626. pag. 133.*

citata Guelfos inter & Hohenſtauffiios diſſenſio tandem ſopiretur, *Chron. an. 1138.* Qvod longè aliter cecidit, ac putaverat Henricus, propterea qvòd Franci Sueviq; æmulatione potentiæ Saxonibus infeſti, eligerent Conradum III. veterem Lotharii imperatoris æmulum, & Henrico Leonis patri, qvi auguſtam concupiſcens dignitatem, ejus ſpem prævertere cogitaverat, maximè infenſum, usqve eò qvidem, ut nollet duos ducatus ab uno principe poſſideri, * non ut juri, ſed qvò iræ ſuæ ſerviret, & cum non eſſet in ipſius

* Certum me hujus rei facit *Helmoldus, Chron. Slav. lib. 1. cap. 54.* cum docet & commonefacit, Conradum (hujus nominis, qvod diplomatis etiam præſcribit, II. in ſerie regũ Romanorum, III. in ſerie regum Germaniæ) ita exiſtimaſſe, & non ſolùm Bajoariæ, verùm etiam Saxoniæ ducatũ ab eo abalienare, & in Albertum Urſum Marchionem Soltwedelenſem, qvi ea de cauſa titulo Ducis Saxoniæ anno M.C.XL. ſe ſubſignavit, conferre voluiſſe. Ex eo repetunt *Abbas Stadenſis chron. an.* 1138: *Albertus Cranzius Saxon. lib. 6. cap. 8. Conf. Johannes Trithemius in Chron. Hirſaugienſi an.* 1138. Id verò qvale ſit, & qvo jure nitatur, nunc videbimus. Sanè enim ipſe ſibi contradixit Conradus, cum ita ſtatueret, qvippe qvi Alberto Urſo jam ante Marchioni, eiq; Principi, novum Principatum impertiri, conſtitutum habuit, atqve adeò ſine dubitatione voluit, uni duos ſubeſſe principatus, in qvo reverà nil ineſt pugnans, atqve à ſtatu Principis alienum: neqve difficile eſt, tale qvid ex omni memoria confirmare, & ſaltem in præſens mihi ſufficit, id etiam pertinere ad imperii Archiprincipes, ut in Sigiſmundi imp. tabulis anno 1434. editis vocantur, ſiqvidem ipſe, de qvo nunc loqvor, Sigiſmundus uno eodemq; tempore duos Electoratus, Bohemicum pariter & Brandenburgicum, habuit, qvorum hunc, vivo patre Carolo IV. qvem is ab Ottone Bavaro, ejus ſtirpis Marchione ultimo emerat, illum fratre Wenceslao, qvi ſalvo regni Bohemici jure, à loco imperii dimotus fuerat, mortuo acqviſivit, & utrumqve conjunxit, *Jo. Dubravius hiſt. Bohem. lib. 22. 24. 25. Melch. Goldaſtus* Reichsſatzung. *part. 2. an.* 1426.

poteſtate opprimere Guelfos, hac duntaxat ratione atqve inſtituto vires ipſorum labefactaret, & potentiæ ex propinqvâ Bajoariâ formidabilis nervum incideret: contrà ſe atqve Sueviam, in qva Hohenſtauffiorum opes innitebantur, magis firmaret, & memor ſuperioris rerum ſuarum inclinationis, poſſeſsionem imperii cumprimis fundaret, & ſummoto ex finibus adverſario, non ſibi tantùm, ſed etiam poſteris conſervaret.

6. Nec fortuna Conrado regi defuit, & qvod voluit, ex animi ſententia eſt conſecutus, ſive qvod Henrico nimiùm rebus ſuis fiſo * ſecuritas obſtaret, ſive qvod Epiſcoporum Guelficæ magnitudini invidentium machinationibus impediretur, rerumq; adeò Saxonicarum, qvas florentes iſti æqvo animo ferre non poterant, facies immutaretur. Namqve tanta erant duorum horum Principum, qvamlibet populariuni & affinium † odia, ut appareret, ea non poſſe, niſi

* Vid *Friſing. Chr. l.7. c.23. & de geſt. Frider. I. libr. I. cap. 22. Tritbemius Chr. Hirſaug. an.* 1172. *Conf. Urſperg. An.* 1139.

† *Arnold Lub. lib. 2. cap.* 24. ubi Henricus Leo pronun tiavit, *Sueviâ ſe eſſe oriundum*, in qva Hohenſtauffii etiam aborigines fuerunt. De affinitate, qvæ inter illos per Judithæ matrimonium coaluit, vid. *Friſing. lib. loc. ſupr alleg.* Cujus hæreditarii inter propinqvos neceſſariosq; odii exemplum inter Guelfos & Alcanios memorat *Helmold. Chron. Slav. lib.* 1. *cap.* 54.

Digitized by Google

niſi alterius exitio terminari. Sed Conradi regis gratiâ principum innixi fortuna prævaluit, qvi Henricum ſuperbum opibus atqve potentiâ ſibi inviſum, ducatu Bojariæ mulctavit,* & poſt excito in æmulationem Alberto Urſo, Ducatum qvoqve Saxoniæ in prædam, ac veluti præmium navandæ ſibi contra Henricum operæ oſtentavit. Utrumqve verò, defuncto Conrado, Henricus Leo recuperavit, & excepta duntaxat Marchia Bajoariæ,** qvæ anno M C LVI. ad Henricum Leopoldi filium delata eſt, juſſu decretoq; Friderici Ænobarbi iterùm ditioni ſuæ adjunxit, ac retinuit, uſqve dum ipſi apud imperatorem invidia conflaretur, & Ducatus Saxoniæ ſimul cum Bavarico ei adimeretur, relictis ſolùm iis poſſesſionibus & provinciis, qvæ ad liberum ac nulli obnoxium Guelforum patrimonium antea Ducatui Bavariæ lege beneficiaria obnoxiam inſolidum renunciavit.

* *Otto Friſing. lib.7. Chr. c.23. Urſperg. Chr. an.* 1139. Proinde Leopoldus in tabulis publicis ſcripſit ſe Ducem Bajoariorũ, ut videre eſt apud *Reicherſpergenſem, an.* 1141. qvo deceſſit Leopoldo cognomine junior, *ibidem.* Nihilo ſeciùs eum uſurpavit Hẽricus Leopoldi filius uſqve ad annum M C LVI. qvo Henricus Leo juri in Marchiam Orientalem (*Marchiã Auſtriæ*)

** *Otto Sanblaſianus cap 6. Otto Friſing.* de geſt. Frid. I. *l.1. c.*28: Cujus rei fontes verisſimaq; capita ſunt in diplomate A. M C LVI Henrico Marchioni Auſtriæ conceſſo; ubi Henr. Leo *ceſſit & renunciavit omni juri & actioni qvas habebat ad dictam Marchiam* (Bajoariæ, qvæ aliàs Marchia orientalis, ſive Auſtriæ dicitur, ut à Marchia orientali, citra Albim ſita, cujus Detmarus meminit, diſtingvatur) *cum omnibus ſuis juribus & beneficiis.* Antea enim Auſtria fuit Marchionatus Bavariæ beneficiarius, qvalis poſt eſſe deſiit, qvùm Ducatus dignitatem ſuſcepit, & nullo interjecto ad imperinm pertinere cœpit. V. *Aub Miræus not. Belg. c.*159. *Melchior Goldaſtus conſt. imp. tom.*1 *an.*1156. perperam enim præſcriptus eſt annus 1166. *Jo. Trithemius chr. Bavar. pag.* 109. *Chriſtoph. Lehmannus in erudito chron. Spirenſ. lib.*5. *cap.* 63.

Digitized by Google

nium pertinebant. † Qvam fortunam Dux maximus æqvo animo tulit, & qvia eam corrigere non potuit, fortiter ſuſtinuit, ac res adverſas conſtantiâ vicit, neceſsitatiq; parens ſummam virtutem retinuit, & ſive arma, ſive pacis negotia tractaret, per ſe ſponte ad gloriam incitatus, magnanimitatis laudem conſervavit, dignus imperio auguſto Princeps, niſi Ænobarbus imperaſſet. ††
Cumq; hæc talia eximia ſint, & valeant ad amplificandam Henrici Leonis fortitudinem, tùm ævo noſtro gratulandum eſt, tanti ardorem animi ſuſcitatum qvoqve eſſe in ipſius poſteris atqve ſucceſſoribus, qvi pro ſalute ac libertate Germaniæ, & vitâ fortunisq; omnium arma corripuerunt, & famam à majoribus per manus acceptam honeſtis rebus factisq; egregiis auxerunt, externumq; dominatum à Rheni Moſellæq; finibus exemplo ad poſteros memorabili prohibuerunt, ſocialiq; Germanorum bello decus atqve robur addiderunt.

† Poſseſsiones in patrimonio Guelforum numeratæ nemini, nec imperatori, obnoxiæ fuerunt, eoq; formula proſcriptionis nõ ad has, ſed duntaxat ad imperio beneficiarias pertinuit, *Arnold. Lubecenſ. chron. Slav. l. 2. c. ult. Chronic. Riddagshuſanum pag. 1. 2. H. Meibom. op. pag. 489: ſeq.* Qvod indicio eſt, inſignes Saxoniæ cis-veſeranæ provincias, agro Brunſvicenſi & Luneburgenſi comprehenſas primùm imperante Friderico II. cum anno 1235. dignitatem Ducatuum reciperent, factas eſſe imperio beneficiarias, antea ſui juris & liberas, ac expertes omnis clientelaris beneficiariiq; nexus.

†† Genealogia Henrici Leonis vid. apud *Dav. Chytræum Saxon. p. 55. Eliam Reuſnerum oper. Genealog. in ſtirpe Guelſica, H. Meibom. opuſc. hiſt. in relect. apol. p. 426. Gabriel. Bucelinum, alioſq;.* Ejus epitaphium extat in Chronologia D. Chytræi, qvæ anno 1586. emendatiùs conſilio monitoq; Meibomii Helmæſtadii eſt recuſa, ſuppeditatis ab eodem verſibus, qvibus epitaphium continetur, an. 1195. Chron. Riddagshuſanum p. 16. Annum, cum è vita decederet, egit ſextum atqve ſexageſimum, autoritate Stederburgenſis, qvæ apud me permagnum momentum habet.

Google